

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

МАТЕРІАЛИ

X Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених
присвяченої 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та менеджменту
соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету Ушинського

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2022

УДК: 37+316.61

О72 Освіта та соціалізація особистості // X Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 22-23 квітня 2022 р.) 92 с.

Рецензенти:

Попков Василь Васильович - доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Халапсис Олексій Владиславович - доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

Збірник матеріалів Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» присвячено 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету Ушинського і вміщує матеріали, які досліджують освіту ХХІ століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 11 від 30 червня 2022 року)

«Освіта та соціалізація особистості»

22-23 квітня 2022 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Копусь Ольга Антонівна – перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісеєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, завідувач історико-філософського відділення Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Петінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

3. Ильин В. И. Социальное неравенство. Москва: Институт социологии, 2000. 280 с.

4. Ильин И. П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. Москва: Интрада, 1996. 256 с.

5. Хорольский В. В. Зарубежная публицистика в эпоху Постмодерна: Проблемы анализа медийных дискурсов. Воронеж: Кварта, 2012. 146 с.

6. Шкулев В. М. Журнал в его традиционном формате остается на бумаге. Медиаатренды. 2010. № 10 (15). С. 4.

7. Lyotard J.-F. Answering question: What is postmodernism. Innovation/Renovation: New perspectives on the humanities. Madison, 1983. P. 334–335.

Скловський Ігор Зіновійович – доктор філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

Аксьонова Віра Ігорвна – доктор філософських наук, доцент кафедри професійної педагогіки та соціально-гуманітарних наук Льотної академії Національного авіаційного університету

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ СКЛАДНИК ГУМАНІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДІ

*«Всі науки необхідніші за філософію,
але немає жодної, кращої за неї»
(Аристотель)*

Бурхливий розвиток соціокультурологічних інтенцій в останні десятиріччя спричиняє нагальну потребу систематизації соціально-філософських компетенцій та визначення відповідних методологічних принципів, як покращення базового диференційно-поняттєвого сенсу буття. Поряд з розв'язанням цілої низки самостійних завдань з природничих наук та відповідного громадського дорослішання молоді, філософія освітоцентризму має постати і як необхідний елемент підготовки фахівців з гуманітарних наук, інженерно-технічних, але в контексті деяких інтенцій гуманістичних спеціалізацій. Тим паче, що цілісний розгляд філософії культури стає неможливим без елементів діалектико-метафізичного аналізу реальних предметно-емпіричних практик, що охоплюють усі сфери техногенної цивілізації. Разом з тим, певні дослідження у цьому напрямку здійснили такі вчені, як Є.Бистрицький, Є.Борінштейн, І.Бичко, М.Кисельов, В.Крисаченко, С.Кримський, М.Попович, А.Колодний, Л.Філіпович. Виходячи із вимог освітоцентризму, найактуальнішим ми бачимо постнекласичне дослідження соціокультурної парадигми складової філософії як гуманістичної надійності

молоді, виявлення її взаємозалежності із старшим поколінням, за екстремальних умов тощо.

На основі досвіду гуманізації навчання в сучасній Україні розглянуто соціально-культурологічні аспекти патріотичної, професійної та корпоративної культури молодого фахівця та організаційної культури філософа-наставника. Філософський аналіз існуючої практики гуманістичної підготовки яскраво засвідчує про життєву актуальність узагальнення практичних досягнень «школи професора Є.Р.Борінштейна», зокрема в діяльності видатних науковців на півдні України (З.Атаманюк, В.Ворников, О.Стовпець та ін.). Досвід методологічних принципів, перевірений часом і в обсязі сучасних навантажень на кафедрах філософії та соціально-гуманітарних дисциплін дає можливість досягти заданого рівня надійності, а також набути необхідних знань, навичок та вмінь. Оскільки сучасні філософи творчо підходять до осмислення спадку зарубіжних (Я.Корчак, З.Фрейд, К.Юнг) та вітчизняних мислителів-педагогів (К.Ушинський, А.Макаренко, В.Сухомлинський). Проблема соціально-філософського аналізу полягає в тому, щоб уже в період початкової гуманістичної підготовки кардинально відмовитися від вульгарно-соціологічного погляду на молодь чи на представника льотної справи (примітивного уявлення про нього як нібито водія, звичайного керівника транспортного засобу), що просто через повітря перевозить вантажі та пасажирів з одного пункту в інший.

В такому розумінні вкрай актуальним та необхідним стає філософське осмислення становлення соціокультурної складової підготовки авіафахівця, спрямоване не лише на розкриття змісту та принципів його діяльності за умов, часто - густо прогнозуємо небезпечних у повітрі, а й на допомогу курсантові вищого льотного закладу у визначенні світоглядних орієнтирів, ціннісних настанов, які відіграють значну роль в онтологізації його особистісного буття та загальнокультурній самоідентифікації.

Ефективність навчально-виховного дискурсу філософії освіти залежить від того, наскільки засвоєння теоретичного матеріалу викликає громадянське відлуння в душі молодого фахівця. Сучасна освіта, наприклад, дедалі частіше демонструє філософський потенціал наставників-вихователів, які нерідко прагнуть у цікавій формі розповісти про актуальні громадські питання, що турбують молодого спеціаліста, в тому числі забезпечують можливість відмови від швидкого та вульгарно-соціологічного формування практичних умінь та навичок, використовуючи так зване «індуктивне-діалектичне мислення».

Цільовою ж настановою філософії гуманізації під час підготовки фахівців мають стати передусім суб'єктивізація навчально-виховної та громадянської діяльності. Тільки філософеми гуманізму дають молоді змогу узгодження власних інтересів з вимогами загальнолюдської етики, гармонізації свого духовно-морального світу на засадах співпраці з наставником - вихователем на партнерських засадах у моделі: «викладач - курсант - пілот (диспетчер)». Формування філософських якостей майбутнього фахівця вимагає, по-перше, серйозного аналізу сучасної структури громадянської освіти, по-друге, вибору оптимальної стратегії розвитку філософської освіти в Україні, по-третє,

здійснення глибоких реформ у системі професіоналізації освіти на засадах перманентної філософської гуманітаризації як складової професійної культури молоді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксьонова В.І., Скловська О.І. Філософія. Змістовий модуль 1. Тема 4. Онтологія. Філософське розуміння світу. Діалектика – загальна теорія розвитку. Навчально-методичний посібник до колоквиумів, семінарів, конференцій, круглих столів, диспутів, дискусій та організації самостійної роботи з вивчення курсу студентами та курсантами всіх форм та напрямків навчання. Кіровоград: ДЛАУ, Кропивницький: ЛА НАУ, 2018. 38 с.

2. Аксьонова В.І. Філософія. Філософія освіти. Становлення професійної комунікативної культури авіафахівців в контексті сучасного філософського дискурсу. Практикум для курсантів, аспірантів усіх форм навчання та спеціальностей. Навчально-методичний посібник. Ч. 2. Кіровоград: КЛА НАУ, 2014. 112 с.

3. Аксьонова В.І., Скловський І.З.). Філософія. Підручник /за ред. доктора філософських наук, професора Є.Р. Борінштейна. Розділ III Філософські досягнення людства; 3.5. Філософія громадянського суспільства. Одеса: Університет Ушинського, 2021. С. 186-218.

4. Атаманюк З.М. Соціально-філософські концепції української національної еліти: дисертація канд. філос. наук: 09.00.03. Південноукраїнський держ. педагогічний ун-т (м. Одеса) ім. К.Д.Ушинського. Одеса, 2003. 155 с.

5. Борінштейн Е.Р. Самореалізація личности в трансформирующемся украинском обществе. Перспективы. 2005. № 3. С 102-107.

Суша Катерина Ярославівна – студентка II року навчання ОПП Початкова освіта (мова і література (англійська)) за першим (бакалаврським) рівнем факультету початкового навчання ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»,

Науковий керівник – **Самчук Лариса Сергіївна** – кандидат філософських наук, викладач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського».

РОЗВИТОК ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Усі ми, будучи маленькими або ж дорослими, – мислимо. Цей процес є складовою життя кожного з нас. Навичка логічно мислити потрібна дітям у будь-якій сфері життя, і тому її починають розвивати ще змалку, а особливо – у